

Патријарх Порфирије: Нека нам православна вера буде застава! Нека нам Православна Црква буде простор јединства! Нека нам живот буде живот у Христу који нас ослободи!

Беседа Његове Светости Патријарха српског г. Порфирија одржана 14. септембра 2026. године на централној прослави Дана српског јединства, слободе и националне заставе у Бања Луци

Помаже Бог свима! Републику Српску лично доживљавам као свој дом. Зато се радујем и осећам велики благослов кад год дођем овде, кад дођем у своју прађедовину, своју ђедовину, своју очевину, у место свога порекла, у место којем припадам.

Зато, уважена српска чланице Председништва, господине председниче Републике Српске, председниче Народне скупштине Републике Српске, председниче Владе Републике Српске, председниче Владе Републике Србије, министри у Влади Србије, потпредседниче Владе Македоније — обично заборавим да Вас споменем, али овога пута посебно то чиним — и сви по реду и части представници свих институција из Републике Српске и Републике Србије, Ваше Преосвештенство, браћо и сестре, заиста осећам данас велики

благослов јер смо се сабрали да покажемо да смо једно, да смо један народ, да смо једна вера, да смо једна Црква.

И добро сви знамо да постоје различита и разна јединства. Постоји јединство економско, јединство, социјално, јединство психолошко, јединство биолошко, јединство религијско, јединство национално... Дакле, постоје разне врсте јединства и заједница. Али исто тако знамо да највећи број јединстава има ограничен рок трајања, има свој почетак и крај, а често се дешава да се многа јединства и многа удруживања временом претворе у своју супротност, у своју контрадикцију.

Зашто је то тако? Зато што свако јединство које почива искључиво и само на људским, антрополошким вредностима и параметрима, ма колико имало своје значајне улоге и вредности, ма колико било добро, не може бити постојано.

Али ево, хвала Богу, наш народ има дијахроно јединство. Наш народ је постојао, без обзира на силне Сциле и Харибде кроз које је пролазио, без обзира на многе недаће, олује и буре које су га тукле и биле кроз историју. Он је не само опстајао, него је истински увек био стваралачки, давао дивне духовне плодове који су знак по којем се препознајемо сами и по којем нас други препознају. Био је, дакле, увек креативан и ево, хвала Богу, до наших дана, сигуран сам до краја историје и века, не само да ће се сачувати, него ће дисати пуним плућима.

И то је због тога што јединство нашег народа није као ова друга јединства која почивају на пролазним вредностима. То је због тога што наше јединство има дубоки корен, има чврст темељ на који нас је поставио Свети Сава и који су потврдили Свети кнез Лазар и многи свети мученици и преподобни из нашег народа. То јединство има свој корен који се зове православна вера, Православна Црква, Јеванђеље Христово. Тај корен, тај темељ је вечан. Он је без почетка и без краја. Само његово присуство нас чини да већ овде и сад будемо учесници вечности.

И реч Христова нас је кроз векове обликовала. Она је наше име и презиме. Реч Христова је само присуство Његово међу нама, а сам Господ Христос нам је дао и рецепт, дао упутства, дао заповести... Те заповести су смернице, а не забране, а то се најбоље види у најважнијој и највећој заповести коју нам је оставио Син Божји Исус Христос, у двојединој заповести о љубави која гласи: Воли Бога свим својим бићем, свим својим умом, срцем и душом. А друга је: воли ближњега свога као самога себе.

И није чудо што је најпре дао упутство Господ да верујемо у Њега и да волимо Њега, а да онда волимо и своје ближње, јер је тиме показао да није могуће волети ближњег — брата, сестру, мајку, оца — заувек и на прави начин, у правом, аутентичном, духовном смислу уколико пре тога нисмо везани за Христа, уколико не верујемо у Њега, уколико не волимо Њега и уколико нисмо једно са Њим. То је знао Свети Сава, то је знао Свети кнез Лазар, то су знали Свети Василије Острошки и Свети Петар Цетињски, то је знао Свети владика Николај, то је знао Свети ава Јустин... Они су то знали и зато су нас поставили на ту стазу.

Јер кад си једно са Богом, кад си једно са Христом, кад Њега волиш, није могуће да не волиш свога ближњег, конкретног, онога кога ти је Бог дао, онога који је поред тебе. Јер како можеш волети Бога, а да презреш, одбацујеш и мрзиш брата свога, да га не разумеш, да ниси спреман да му опростиш, да тражиш опроштај од њега, да га загрлиш, без обзира што је другачији, што је различит?

А јединство нашег народа одувек је то и значило. Свако је посебан и непоновљив. Рекли бисмо, различит и другачији, тј. свако има посебне дарове. Међутим, будући да је једно са Христом, онда постаје и једно са својим ближњима. Дарује себе својим ближњима кроз те дарове.

Ту истину, ту чињеницу кроз једну прелепу, предивну слику оставио нам је Свети ава Доротеј, православни подвижник из 6. века, који је рекао: „Замислите свет као једну кружницу и замислите да је центар те кружнице Бог, а на ободу тог круга налазимо се ми људи. И свако од нас градећи јединство са Богом, приближавајући се јединству са Богом, приближава се и један другоме”.

Дакле, браћо и сестре, духовна децо, знамо да не можемо бити једно, да не можемо живети у истинском и непролазном јединству ако не живимо вером светосавском, вером Светог кнеза Лазара, ако не живимо вером Православне Цркве, ако не живимо Христом, али не само декларативно и на речима. Ако не унесемо вредности Јеванђеља у своју свакодневицу, не можемо очекивати благослов Божји. Ако нам поздрав кад се сретнемо и кад гледамо лица један другоме не буде „Помаже Бог!”, јер то није тек „ћао” или „здраво”. Тај поздрав јесте исповедање вере светосавске, тај поздрав јесте призивање имена Божјег да Он буде везивно ткиво међу нама, јер то је једино ткиво које не пропада.

Не само да чувамо своју веру, него њом да живимо, браћо и сестре. Да нам и наша мисао, и наша реч, и наше дело буду прожети вером православном, вером у Христа. И само тада ћемо онда испунити завет Христов и завет наших отаца. Само тада ћемо бити оно што треба да будемо, само тада ћемо бити оно што јесмо. И тек тада, без страха, али без наметања, моћи ћемо са радошћу, миром и поносом да градимо заједницу и са другима, да градимо мостове.

Зато, нека нам православна вера буде наша застава! Нека нам Православна Црква наша буде простор јединства! И живот да нам буде живот у Христу који нас ослободи истинском, вечном и правом слободом да бисмо онда сви заједно, једним устима и једним срцем, знајући ко смо и шта смо, као један народ и као једна Црква, увек и у векове славили Једног у Тројици Бога, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова. Амин.

Нека нам је срећан и благословен данашњи празник — Дан заставе, слободе и јединства нашег народа! Живели на много година!

spc.rs